

Építésipar-termék-gyártás és -import

Az építőipar és az építőanyag-ipar termelési tendenciáit összevetve a következőket láthatjuk. Az építőipar termelési értékéhez viszonyítva 23,6 százalékat teszi ki 2005 első félévében az építőanyag-ipari termelés azon része, amit a statisztika a nemfém ásványi termékek kategóriájába sorol. Az ebbe a kategóriába sorolt álgazatok – többek között: üvegipar, építési és nem építési célú, valamint tűzálló kerámiák gyártása, a cement-, mész- és gipszgyártás, a beton-, cement- és gipsztermékek gyártása – bár nem fedik le az építőanyag-ipart teljes egészében (hiszen nem tartozik ebbe a kategóriába a fa, a fém és a műanyag alapú építési termék, vagy a kő- és kavicsbányászat), ezek jelentik a többséget, s átfogó statisztikai adatokkal is ezekre a termékkörökre vonatkozóan rendelkezünk.

Öt évvel ezelőtt a felvezetőben jelzett viszonyszám még 28,5 százalék volt, tíz évvel korábban pedig 36,5 százalék. Vagyis ugyanaz a hazai építőanyag-gyártó szakterület egyharmaddal kisebb területet tud meghódítani az építési piacon, mint egy évtizeddel ezelőtt.

A következtetések levonása mélyebb elemzést igényel, de nézzük meg a legnyilvánvalóbb összefüggéseket.

Átalakult az építménystruktúra, s az egyes építményeknél a nemfém ásványi termékek részaránya természetesen lecsökkent. Ez a megállapítás az épületek főcsoportban nálunk helytálló, bár nem a bekövetkezett mértékben. Az épületek gépészeti ellátottsági szintje jelentősen növekedett, mindamelllett az építőipari termelésen belül az épületgépészet részaránya még most is csak 22,5 százalék. Az egyéb építményeknél (például útépitések) a csökkenés nehezen igazolható.

Az építőipari és építőanyag-ipari árindex különbsége sem igazol ilyen változást. Az építőanyag-ipari termékek importértékesítése – ami 22 és 30 százalék között mozgott a vizsgált években – sem támasztja alá a termelési változásokat.

A rendelkezésünkre álló adatok alapján a korábbi EU-országokban az élőmunka költségeinek aránya az anyagköltség rovására megnövekedett, ezáltal az építőanyag-ipar részaránya bizonyos területeken mérséklődött, de ennek mértéke meg sem közelíti a nálunk jelzettet. A hazai projekteknel – ahol a hivatalosan kimutatott építőipari béreket a nemzetgazdasági átlagbérek 50 százalékkal meghaladják – az anyag-díj viszony nem támasztja alá a kiindulási viszonyszám létrejöttét.

Jelentősen megnőtt az építőanyag-ipari termékek importja. Ez igaz, de nincs szoros összefüggésben az uniós csatlakozásunkkal. Legalábbis, ha a nemfém ásványi termékek gyártásának tíz év alatt az építési piacon bekövetkezett térvesztése közel egyenletes ütemét nézzük. Az építésipar-termék-import egy része úgy kerül forgalomba, hogy az Európai Unióban és nálunk is érvényes megfelelőségi igazolási eljárásokat nem folytatják le, vagyis nem rendelkeznek az adott építési termékhez szükséges megfelelőségi igazolással. Az is probléma, hogy az importőrök egy része nem ismeri a vonatkozó – az egész Európai Unióban egységes – előírásokat. Ugyanakkor a felhasználóknál is tapasztalhatunk ismerethiányra visszavezethető problémákat. A minőségi kifogásokhoz hozzájárul a már unos-untalan ismételt ellenőrzések, illetve a szankcionálás alacsony szintje. A szakmai szövetségeknek ezen a területen rövid távon is lehetne eredményt elérniük, amennyiben kitűzött céljaikat megvalósítják.

Természetesen vannak olyan építési termékek is, amelyek az Unióból érkeznek, megfelelő minősítéssel rendelkeznek, vagy nálunk megszerzik azokat, s áraik alacsonyabbak a hazaiakénál. Nem ez a jellemző, de e szűkebb termékkörben a versenyképesség javítását a gyártási vagy értékesítési folyamat újraértékelésével célszerű kezdeni. Itt a piacvédelem nem járható út, hiszen az egységes belső európai piacon működő vállalkozások építési termékeinek szabad mozgása – az egységesen és közösen meghatározott feltételek alapján – az Unió négy alapelve szerint történik.

A hazai építési termékeknek a hazai építési piacon történt térvesztése szakágazonkénti részletes elemzést igényel. Más a helyzet és a piacbővülés érdekében teendő intézkedés azokban az ágazatokban, ahol néhány vállalkozás uralja a piac nagy részét, és más, ahol sok kis vállalkozás a jellemző. Az építési termék szabványok erőteljes átalakulásának folyamatát éljük, s aki hamarabb vált, hamarabb elégti ki az új követelményeket, annak nagyobb esélye van a piacon tartósan fennmaradni.

Az európai, de még inkább a hazai építési és építőanyag-ipari vállalkozások átrendeződését látjuk, a verseny egyre erősebb. Közös fellépéssel nagyobb az esély a sikeres piaci térhódításra.

Horváth Sándor